

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(4)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 610 sahifa,
18-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchi yoshlarni muhandislik kasblariga yo'naltirishda xorij tajribasi.....	10
Maxamov X. T., Omondavlatova Sofiya Baxtiyor qizi	
2-sinf darslarida "4K" ko'nikmalarini shakllantirish: XXI asr savodxonligi poydevori	14
Jo'rayeva Nargiza O'ktamovna	
Ommaviy axborot vositalarining inson ruhiy salomatligiga ta'siri: empirik tadqiqot natijalari.....	18
Abdinazarova Bibixonim Rashid qizi	
Talabalar uchun amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda texnik loyihalarning o'rni	23
Axmadaliyev Mansurbek Erkaboy o'g'li, Rejabov Jaloliddin Sadiq o'g'li	
Masalalarni modellashtirish metodi yordamida yechish yo'llari	28
B. B. Qarshiyev, Bekmuradov Bobur Toyloq o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida elektron o'quv materiallaridan foydalanishning afzalliklari.....	34
Tog'aymurodova Marjona Yusuf qizi	
Raqamli ta'lim muhitida dizaynerlik faoliyatlarini rivojlantirishning zamonaviy metodlari.....	39
Satvoldiyeva Malaxatxon A'zamjanovna	
Metall va metallmas buyumlarga ishlov berish texnologiyasi fanidan amaliy dars mashg'ulotlarini raqamli texnologiyalar asosida o'qitish metodikasi	47
A. Safarov	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirish mezonlari.....	57
Xolmatov Doston Dilshod o'g'li	
7–8-sinf biologiya darslarida kompetensiyaviy yondashuvni takomillashtirish metodikasi	60
Xolmurodova Sarvinoz	
Zamonaviy adabiyotda lider ayol portreti va shaxsiy rivojlanish falsafasi.....	64
G'afforova Dildora Ergashevna	
Boshlang'ich sinf o'qish darslarida matn ustida ishlash metodikasini takomillashtirishning pedagogik asoslari.....	69
Yusupova Umida Zayniddin qizi	
Umumta'lim maktabida xalq hunarmandchiligi va badiiy loyihalashda kreativ yondashish texnologiyalarining mazmun-mohiyati.....	74
Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich, G'aniyeva Dilfuza A'lam qizi	
Oila muhitining raqamli tadbirkorlik motivatsiyasiga ta'siri: psixologik tahlil	78
Tursunov Lutfulla Sayfullayevich, Boyqobilova Sevinch Fazliddin qizi	
Maktab va muzeylar aloqadorligini ta'minlash asosida o'quvchilarni ma'naviy merosga hurmat ruhida tayyorlashning pedagogik texnologiyasi	81
Nizomxonova Nargizaposhsho Ekrixon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida produktiv o'qish malakasini shakllantirish.....	86
Xurramova Sojida Abdunazar qizi	
Oliy ta'lim tizimida liderlik kompetensiyalarini takomillashtirishning kompleks yondashuvlari.....	91
Risvayeva Charos Zaydilla qizi	
Sport sohasining ommaviyligi va inklyuzivligi	94
Z. N. Urunova, M. Jaborova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida psixologik muhitni swot-tahlil qilish va korreksiyalash	97
Sattorova Shirinoy San'atovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kognitiv kompetentligini rivojlantirishda integrativ yondashuv ..	100
Buvrayev Akram Rustam o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy nutqiga qo'yiladigan talablar	104
Xolmuminova Dilfuza Xolmamatovna	
O'qituvchining kasbiy faoliyatida ma'naviy-axloqiy fazilatlarining ahamiyati	107
Jumanazarova Diinoza Umurzaqovna	
Hadislar yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarida ma'naviy-axloqiy sifatlarni shakllantirish	111
Akaboyeva Malika Raxmatovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mustaqil fikrlashga o'rgatish texnologiyasi	114
Beshimova Muazzam Bahodirovna, To'lanboyeva Farangis Ibrohimjon qizi	

Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ona tili fanini o'qitishda kreativlik qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari	117
<i>Xoliyeva Sevara Rustam qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda multimedia texnologiyalaridan foydalanish kompetensiyasini tarkib toptirish	122
<i>Narmatova Fotima Dilshod qizi</i>	
Organizing Physics Lessons in General Education Schools Based on Gamification Elements	127
<i>Y. A. Mamatokhunov, U. S. Ismoilov, M. A. Muxtorjonova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning samaradorligi....	129
<i>Meyliyeva Sevinch Bozor qizi</i>	
Anoreksiyasi va bulimiyaning psixologik determinantlari hamda klinik jihatlari	132
<i>Askarova Nargiza Abdivaliyevna, To'raqulova Sevinch Sattorjon qizi</i>	
Koxlear implantli bolalar fonematik eshituvini shakllantirish asosida tovush talaffuzini shakllantirish	136
<i>Bozorov Otobek Yo'ichi o'g'li, Yakubova Asalxon Ulug'bek qizi</i>	
Qisqa masofaga yuguruvchi yosh sportchilarning kuch va tezlik-kuch ko'rsatkichlarini rivojlantirishda yillik rejalashtirish samaradorligi	139
<i>Eshpulatov Jamshid Nuraliyevich</i>	
Разработка модуля автопрокторинга для платформ дистанционного обучения на основе компьютерного зрения и анализа активности пользователя	144
<i>Дустқобилов Акмал Бобомуродович</i>	
Определение нарушений академической честности на онлайн-экзаменах на основе компьютерного зрения: алгоритм и эффективность модуля камерaproctor	149
<i>Дустқобилов Акмал Бобомуродович, Маматов Исломбек Ильесович</i>	
Zamonaviy ta'limda sun'iy intellekt texnologiyalari: imkoniyatlar, muammolar va istiqbollar	154
<i>Delov To'Iqin Erkinovich, Gulmirzayeva Zulayho Ko'klanboy qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoqlarning talaba yoshlar psixologiyasiga ta'siri	160
<i>Saidakbarova Nigora Abduraxim qizi</i>	
Talabalarni ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlashning besh blokli pedagogik modeli	165
<i>Amonov Mirjon Namozovich</i>	
O'smirlarning raqamli texnologiyalarga qaramligi va uning psixologik salomatlikdagi o'rni	170
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Normamatova Aziza Ibroxim qizi</i>	
Qizlarda erta nikohning psixologik omillari va sabablari	174
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv motivlarini shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari	178
<i>Jumayeva Guzal Xayriddin qizi</i>	
Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalarda barmoqlar harakati mashqlari asosida kichik motorika va harakat koordinatsiyasini rivojlantirish	183
<i>Mirzakarimov Yuldashboy Abdinabiyevich</i>	
Globalashuv sharoitida yoshlar tashkilotlari orqali milliy o'zlikni anglashni shakllantirishning pedagogik strategiyalari.....	187
<i>Axralova Marg'uba Akmalxanovna</i>	
Tarbiya fani asosida o'quvchilarda huquqiy kompetentlikni rivojlantirish imkoniyatlari	191
<i>Jumanova Xafiza Xoliqulovna</i>	
Zamonaviy ilmiy-texnika taraqqiyoti sharoitida texnologik ta'lim mazmunini STEM yondashuvi asosida integratsiyalash va talabalarning texnik fikrlash kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	196
<i>Imanov Baxtiyor Berdiyevich, Qulmamatova Xurshida Abduxamidovna, Barataliyeva Nasiba Maxmadaminovna</i>	
Ijodiy kompetensiyalarni shakllantirishga yo'naltirilgan o'quv jarayonining mazmuniy ta'minoti	202
<i>Kubayeva Mavluda Baxtiyor qizi</i>	
The Influence of a Competency-Based Approach on Educational Quality in Physics Instruction	205
<i>A. Xakimov, Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, M. A. Ne'matova</i>	
Umumta'lim maktablarida o'quvchilarning ekologik savodxonligini shakllantirishning amaliy holati	208
<i>Majitov Turg'unali Anvar o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilariga ingliz tilini o'rgatishning pedagogik va psixolingvistik xususiyatlari.....	214
<i>Ismoilova Muattar Ilyosovna</i>	
Sharq mutafakkirlarining yoshlarni mehnat va kasb-hunarga o'rgatish bo'yicha qarashlari	219
<i>Alqarov Qodir Xolmatovich, Irmatov Pirmuhammad Normat o'g'li</i>	

Metallar mavzusini interfaol metodlar asosida o'qitish orqali o'quvchilar kreativligini oshirish	222
Murodova Sayyora Qanoatovna	
Moliyaviy terminlarni tarjima qilishning metodologik muammolari	226
Norboyeva Dilafuz Djumaqulovna, Suvonov Ozodbek Jamshid o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalarida yakuniy nazorat jarayonlarini sun'iy intellekt texnologiyalari asosida tashkil etishning afzalliklari	230
Abdunabiyeva Kamola Mansurovna	
Pedagogik ta'limda AI-tutor texnologiyalaridan foydalanish: o'zaro ta'sir mexanizmi va samaradorlik tahlili	236
Abdunabiyeva Maftunaxon Solijon qizi	
Talabalarda prokrastinatsiyani kamaytirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	240
Kozimov Sayfulloh Maxammadjon o'g'li	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faoliyatini rivojlantirish	245
Raximov Zokir Toshtemirovich	
Yosh voleybolchilarning umumiy va maxsus jismoniy tayyorgarliklarini oshirishning pedagogik asoslari	249
Temirov Shoirbek Raimjonovich	
Oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv jarayonlari mexanizmlarini takomillashtirish	253
Kimsanova Rahnamo Solijonovna	
Milliy kurash vositasida yoshlarning irodaviy sifatlarini rivojlantirish	257
Muratov Muzaffar Shermamatovich	
Xavotirlanish muammosining psixologik-pedagogik adabiyotlarda o'rganilganligi va o'smirlik davrining psixologik xususiyatlari	261
Mutalibjonov Nurillo Iroiljon o'g'li	
Bo'lajak pedagoglarda kreativ tafakkurni rivojlantirishning innovatsion va refleksiv asoslari	264
Oblayeva Lobar Erdonovna	
STEM Education Technology: Physics Teaching Methodology and Future Innovations	268
Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, Odinakhon Sotvoldiyeva Abdumannob qizi	
Mustaqil ta'limni tashkil etishning nazariy asoslari	272
Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna	
Maktabgacha tarbiya yoshda bolalar kognitiv sohasining tadqiq qilinishi	276
Raxmonova Shaxrizoda Laziz qizi	
Modernization of Physics Teaching Methodology Based on Stream Integration in Vocational Schools	279
S. Z. Zaynobiddinov, Yorqinjon Abduraimjanovich Mamatokhunov, Z. M. Orifjonova	
Cultural Competence as a Core Component of Foreign Language Teaching: Theoretical Foundations and Pedagogical Integration	282
Shahlo Obidova	
Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida talabalarning akmeologik madaniyatini rivojlantirishda ART-pedagogik texnologiyalardan foydalanish	286
Shodmonova Shoira Saidovna, Sharifova Dildora Shavkiddin qizi	
Talabalarning to'garak mashg'ulotlari orqali ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish yo'llari	290
Turakulova Feruza Mamadoli qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ona tili fanini o'qitishda kreativlik qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari	294
Xoliyeva Sevara Rustam qizi	
Texnologiya darslarida raqamli texnologiyalar vositasida o'quvchilarning tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi	298
Xudoyberdiyeva Nilufar Raximqulovna	
Umumta'lim maktablari musiqa darslarida media-kontentlardan foydalanib o'quvchilarda estetik didni shakllantirish	302
Xudoyqulov Asilbek Aziz o'g'li	
Педагогические стратегии профилактики раннего профессионального выгорания у студентов-медиков (в условиях высокой информационной нагрузки)	305
Асророва Мафтунабегим Махаммадризо кизи	
Формирование самооотношения у подростков, переживших насилие	308
Кушакова Наргиза Исламбаевна, Азаркова Миланика Дмитриевна	
Изучение развития эпистемических знаний у учащихся 5-го класса в педагогико-психологической литературе	311
Нехочина Лола Шахобиддиновна	

Когнитивные уровни читательской деятельности в заданиях PIRLS: типология, процессы понимания и система оценивания.....	314
Нуруллаева Шахло Уктамовна, Александра Валерьевна Шаркова	
Oila tushunchasi uning ijtimoiy ahamiyati haqida sharq mutafakkirlarining qarashlari.....	321
Shokirov Xolida O'rozboq qizi, Abdurashidova Sarvinoz Akrom qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sog'lom turmush tarzi madaniyatini shakllantirishda zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalarining uyg'unligi	325
Bekmirzayev Shavkat Olim o'g'li	
Global ta'lim tendensiyalari asosida maktabgacha ta'lim mazmunini transformatsiyalash mexanizmlari	329
Haqqiyeva Fotima Olimjonovna	
O'zbekiston mustaqillik taraqqiyotining turli bosqichlarida ta'lim paradigmalarining evolyutsion tahlili	333
Usmonov Salohiddin Dushan o'g'li, Sayfullayeva Parvina	
Malaka oshirish tizimida o'qituvchi-pedagoglarning hamkorlikka asoslangan yondashuvining ilmiy ahamiyati.....	338
Sobirova Lobar Raximovna	
Qutqaruvchilarning maxsus jismoniy tayyorgarligini oshirishda ilmiy-metodologik yondashuvning ahamiyati	343
Abdunosir Abdurasulovich G'afurov	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq buzilishi kamchiliklarini bartaraf etishda pedagogik yondashuv	347
To'rayeva Dilbar, Zulayxo Nazarova	
Maktabgacha ta'limga qo'yiladigan davlat talablarining mazmun-mohiyati	350
Samadova Mahliyo, Zulayxo Nazarova	
Harakatli o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish	354
Yaxyayeva Sojida Abduraximovna, Mustafayeva Dilfuza Jumanovna	
Multimodal yondashuv asosida talabalarning ekologik kompetensiyalarini takomillashtirish tizimining ahamiyati.....	358
O'sarova Muborak Fahriddinovna	
Oliy ta'lim muassasalarida o'quv faoliyati samaradorligini monitoring qilish tizimini loyihalashning tashkiliy-pedagogik asoslari.....	362
Kurbanov Dilmurat Marupjanovich	
Shaxs kamolotida ijtimoiy moslashuv va ma'naviy tarbiyaning ahamiyati	367
Nazira Axmadjonovna Dadaboyeva	
Individual yondashuv asosida maktab o'quvchilarida raqamli o'rganish ko'nikmalarini shakllantirish va raqamli texnologiyalar integratsiyasi	371
Xaydarova Zilola Normurodovna, Hasanov Samir Xayrulloevich	
Tasviriy san'at mashg'ulotlarida differensial yondashuvning psixologik-pedagogik asoslari	375
Bekmuratova Shoxida Ne'matjonovna	
Onlayn muloqot strategiyalarining talaba kommunikativ kompetensiyasiga ta'siri	379
Davlatova Ra'no Haydarovna, Islomova Shahlo Madat qizi	
Ajrim yoqasidagi oilalarni ijtimoiy-psixologik reabilitatsiya qilish mexanizmlarini takomillashtirish.....	385
Tojibayeva Nargiza Keldibekovna	
Raqamli muhitda yolg'izlik fenomenining nazariy tahlili.....	389
Turg'unboyeva Nodira Baxtiyor qizi	
Психологические последствия буллинга для личности подростка и его социализации.....	392
Амирова Луиза Маратовна	
Ta'lim jarayonida onlayn so'rov va refleksiya texnologiyalarining didaktik samaradorligi: nazariy va empirik tahlil	395
Majidov Anvar Tuychiyevich	
Влияние семейных кризисов на развитие личности.....	399
Туракулова И. Х.	
Комплексный подход к профилактике нарушений осанки у детей дошкольного возраста.....	403
Хасанова Галина Мамутовна	
Talabalarda milliy qadriyatlar asosida kasbiy kompetentlikni shakllantirishning psixologik-pedagogik texnologiyasi mazmuni.....	407
Xudoyqulova Zarifa Ummatqulovna	
Intellectual axborot tizimlari asosida ta'lim boshqaruvi avtomatlashtirish	413
Ernazarov Zohid Nazarovich	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	418
Shaxnoza Allaberganova	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirishning nazariy-metodologik va falsafiy asoslari	421
Aknur Junisova	
Pedagogical Strategies for Forming Social Responsibility and Active Citizenship Competence in Primary Education.....	425
Aknur Zhunisova	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy xavf turlarini tasniflash va ekotizimli yondashuv asosida diagnostika qilishning pedagogik imkoniyatlari	430
Manzura Qosmuratova	
Raqamli pedagogika va interaktiv innovatsiyalar asosida xorijiy til o'qitish: yangi ufqlar va ta'lim samaradorligi	437
Jumayeva Gulxan Amrullayevna	
Principles of Multilevel Assessment in Speaking.....	441
Billayeva Shohida Dilshod qizi	
Ingliz tili mutaxassslarining uslubiy kompetensiyasi va kommunikativ-metodik kompetensiyasi masalalari muammolari	444
Azimova Maxfuza Hasanovna	
Sun'iy intellektning ta'limda qo'llanilishi va talabalar qadriyatlar tizimi rivojlanishiga ijtimoiy-psixologik ta'siri	448
Boboyev Xamdani Ataxanovich	
Muloqot: shifokor va bemor muloqotining psixologik xususiyatlari	451
Isroilova O'g'iloy Isroil qizi, Davronov Abdurahob Turg'unboy o'g'li	
Bo'lajak o'qituvchilarni web lohiyalar va axborotlashgan ta'limdan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishning asosiy xususiyatlari	454
Jo'rayev Qo'ldoshjon Ismatullo o'g'li	
Maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari	460
Mirzaolimova Munira	
Raqamli ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishning nazariy asoslari.....	465
Musayev Ashurali Shamshidinovich	
Ona tili ta'limida kreativ salohiyatni rivojlantirishning faoliyatli xususiyatlari	469
Qurbonova Oysha Beknazarovna, Qo'ziliyeva Gulshoda Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy jahon ta'lim texnologiyalarining ahamiyati	472
Sagdatdinova Maftuna Nuratdin qizi	
Ikkinchi jahon urushi davrida front ortida o'zbek xotin-qizlarining qahramonliklari (1941–1945).....	475
Saidova Iroda Xursandovna	
Maktab menejmenti: ma'muriy boshqaruvdan inson kapitalini rivojlantirishga o'tish.....	479
Tursunpo'latov Farxodjon Xoshimjon o'g'li	
Jismoniy tarbiya tizimida jismoniy tayyorgarlik sinovlari orqali salomatlikni baholashning kompleks yondashuvi	485
Usmonov Mansur Qurbonmurotovich	
Kredit modul tizimida bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining fasilitatorlik kompetensiyalarini takomillashtirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari.....	489
Xamidova Sabrina Abdurahob qizi	
Sun'iy intellekt vositalari yordamida bo'lajak o'qituvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	496
Akhmedov Hasan Uzairovich	
Slalomda eshakk eshuvchi sportchilarning psixologik xususiyatlari	502
Abdakimov O'tkirbek Abduraupovich	
O'smirlarda o'z-o'zini baholash shakllanishiga oilaviy munosabatlarning psixologik ta'siri	506
Duvlayeva Yulduz Kubayevna	
Talabalarning raqamli savodxonligini fanlararo integratsiya asosida rivojlantirishning dasturiy ta'minotini joriy etish metodikasi	511
Ergasheva Xilolaxon Muydinjonovna	

“Nofilologik oliy ta’lim muassasalarida kasbiy ingliz tili darslarida kommunikativ kompetentsiyani rivojlantirishda vaziyatli o’qitish” (Situational learning) metodlaridan samaradorli foydalanish	515
Ilhomova Sh. I.	
Sanogen tafakkurini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	522
Komilov Izzatillo Ikromjonovich	
Nikoh ajralishlarining ob’ektiv va sub’ektiv sabablari o’rtasidagi statistik tahlilni baholash	525
Shodiyeva Nodira Normamatovna	
Tinglovchilarda refleksiv ko’nikmalarni rivojlantirishdagi zamonaviy texnologiyalari	528
Usmanaliyeva Orzigul	
Shaxs tizimidagi karakterologik aksentuatsiyalar suitsidal xulq-atvorni paydo qiluvchi psixologik omil sifatida	531
Eshqulov Shavkat Rustam o’g’li	
Bo’lajak boshlang’ich sinf o’qituvchilarini tayyorlashda pedagogik innovatsiyalar xususiyatlari	536
Muxayyo G’ulomovna Muminjonova	
Maktabgacha ta’limda bolalar bilan innovatsion texnologiyalar yordamida ekologik omillarni singdirish	540
Xoldorova Mashxura G’ulomovna	
Bo’lajak boshlang’ich sinf o’qituvchilarining konfliktologik komponentlarini rivojlantirish	544
Xadicha Muxammadiyeva Karomatovna, Zaripova Xolida Baxtiyor qizi	
Boshlang’ich sinf matematika darslarida “5E” modeli asosida ta’lim jarayonini tashkil etish tamoyillari	549
Karimova Sevara Shaxriddin qizi	
XIX asr Qo’qon adabiy muhitida hajviyot badiiyati (Muqimiy, Zavqiy, Furqat, Qoriylar ijodi misolida)	552
Abduraximova Zuxroxon Soyibjon qizi	
Ta’lim tizimida pedagoglarning stressga bardoshlilikini oshirishning innovatsion yondashuvlari	557
Usanova Bahoroy Eshpo’lat qizi	
Дидактические возможности искусственного интеллекта в дифференцированном обучении младших школьников	562
Мухтарова Лобар Абдиманнабовна, Шихназарова Сайёра	
Nutq madaniyatini rivojlantirishga yo’naltirilgan mashqlar va topshiriqlar tizimi	566
Muxtarova Lobar Abdimannabovna, Chorshanbiyeva Mahliyo SHERALI qizi	
Interaktiv metodlar orqali raqamli savodxonlikni rivojlantirish	571
Jahonova Xolida G’anisher qizi	
Badiiy pedagogika va virtual muzey integratsiyasi asosida talabalarda ma’naviy-axloqiy qadriyatlar tizimini rivojlantirish	576
D. N. Adilova, M. A. Irgashova	
Badiiy matnda takror qurilmalarning qo’llanishi: “Otamdan qolgan dalalar” romani misolida	579
Gulzoda Uzoqova Ramazonovna	
Raqamli turizm texnologiyalari asosida boshlang’ich sinf o’quvchilarida madaniy-ijtimoiy ko’nikmalarni rivojlantirish modeli va metodik ta’minoti	584
Ismatova Dilorom Hotam qizi	
Ijtimoiy tarmoqlarning o’smirlar o’z-o’zini baholashiga psixologik tasiri	589
Karatayeva Zamira Zakrulla qizi, Anvarova Muslima Boburjon qizi	
Ichki va tashqi motivatsiyaning talabalar faoliyatidagi roli	594
M. K. Muradova	
Talabalarda ehtimoliy tafakkurni rivojlantirishda cheksiz o’lchamli stoxastik operatorlar dinamikasidan foydalanishning didaktik imkoniyatlari	596
Madina Rasulova	
Bo’lajak boshlang’ich sinf o’qituvchilarining kreativ fikrlashini shakllantirish metodikasi	600
Mallayeva Gulshada Maxmudjonovna, Kurbanov Fazliddin Batirovich	
O’quvchilarning mustaqil ishlash qobiliyatlarini rivojlantirish texnologiyalari	604
Mamadaliyeva Barnoxon Ibragimovna	
Tibbiy-pedagoglarda akmeologik yondashuv asosida pedagogik madaniyatni shakllantirishning tarkibiy qismlari, mezonlari va ko’rsatkichlari	606
Xayitova Shahnoza Daniyarovna	

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINF O'QITUVCHILARINING KREATIV FIKRLASHINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI

Mallayeva Gulshada Maxmudjonovna

Angren universiteti "Pedagogika va psixologiya" kafedrası o'qituvchisi

Kurbanov Fazliddin Batirovich

Angren universiteti "Pedagogika va psixologiya" kafedrası mudiri

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ fikrlashini shakllantirish metodikasining pedagogik mazmuni, didaktik imkoniyatlari va amaliy yo'nalishlari tahlil qilinadi. Boshlang'ich ta'lim jarayonida o'qituvchining ijodiy yondashuvi o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarni anglash va yangi g'oyalar ishlab chiqish qobiliyatini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Shu sababli pedagogik oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilarning kreativ kompetensiyasini shakllantirish maxsus metodik yondashuvni talab qiladi. Maqolada interfaol ta'lim, muammoli o'qitish, loyiha texnologiyasi, refleksiv topshiriqlar va ijodiy-amaliy mashg'ulotlar orqali talabalar tafakkurini faollashtirish masalalari yoritiladi. Shuningdek, kreativ fikrlashni rivojlantirishda pedagogik shart-sharoitlar, ta'lim mazmunining moslashuvchanligi, o'quv topshiriqlarining ijodiy xarakteri va talabaning shaxsiy faolligi muhim omil sifatida asoslanadi.

Kalit so'zlar: kreativ fikrlash, boshlang'ich ta'lim, bo'lajak o'qituvchi, metodika, pedagogik kompetensiya, interfaol ta'lim, ijodiy yondashuv, refleksiya.

Abstract: This article analyzes the pedagogical content, didactic opportunities, and practical directions of the methodology for developing creative thinking among future primary school teachers. In primary education, the teacher's creative approach is an important factor in developing pupils' independent thinking, their ability to understand problem situations, and their capacity to generate new ideas. Therefore, the formation of creative competence among future teachers in pedagogical higher education institutions requires a special methodological approach. The article examines the activation of students' thinking through interactive learning, problem-based learning, project technology, reflective tasks, and creative-practical activities. It also substantiates the importance of pedagogical conditions, the flexibility of educational content, the creative nature of learning tasks, and students' personal activity in developing creative thinking.

Key words: creative thinking, primary education, future teacher, methodology, pedagogical competence, interactive learning, creative approach, reflection.

Аннотация: В данной статье анализируются педагогическое содержание, дидактические возможности и практические направления методики формирования креативного мышления будущих учителей начальных классов. В процессе начального образования творческий подход учителя является важным фактором развития у учащихся самостоятельного мышления, способности осознавать проблемные ситуации и вырабатывать новые идеи. Поэтому формирование креативной компетентности будущих учителей в педагогических высших учебных заведениях требует специального методического подхода. В статье рассматриваются вопросы активизации мышления студентов посредством интерактивного обучения, проблемного обучения, проектной технологии, рефлексивных заданий и творческо-практических занятий. Также обосновывается значение педагогических условий, гибкости содержания образования, творческого характера учебных заданий и личной активности студента в развитии креативного мышления.

Ключевые слова: креативное мышление, начальное образование, будущий учитель, методика, педагогическая компетентность, интерактивное обучение, творческий подход, рефлексия.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim jarayonida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi faqat nazariy bilimlarni egallash bilan chegaralanib qolmasdan, balki ularning ijodiy fikrlashi, pedagogik vaziyatlarga moslashishi, yangicha metodik yechimlarni ishlab chiqishi va o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash qobiliyatlari bilan ham belgilanadi. Boshlang'ich ta'lim bosqichi bolaning bilishga qiziqishi, mustaqil tafakkuri,

nutqiy faolligi, ijtimoiy moslashuvi va ijodiy salohiyati shakllanadigan muhim davr hisoblanadi. Shu bois ushbu bosqichda faoliyat yuritadigan o'qituvchi dars jarayonini oddiy bilim berish shaklida emas, balki o'quvchini izlanishga, savol berishga, muammoni turli yo'llar bilan hal qilishga va o'z fikrini erkin ifodalashga undovchi ijodiy muhit sifatida tashkil eta olishi zarur.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining kreativ fikrlashi uning pedagogik faoliyatida yangi g'oyalarni ilgari surishi, standart topshiriqlarni nostandart usullarda talqin qilishi, o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlariga mos ta'limiy vaziyatlar yaratishi hamda dars mazmunini hayotiy tajriba bilan bog'lay olishi orqali namoyon bo'ladi. Kreativ fikrlash metodik kompetensiya bilan bevosita bog'liq bo'lib, u o'qituvchining didaktik material tanlash, interfaol metodlarni qo'llash, muammoli savollar tuzish, o'quvchilarning ijodiy javoblarini rag'batlantirish va o'z faoliyatini tahlil qilish ko'nikmalarini kuchaytiradi. Pedagogik oliy ta'lim muassasalarida ushbu sifatlarni shakllantirish maxsus tashkil etilgan metodik tizimni talab etadi.

Bugungi kunda boshlang'ich ta'lim yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda kreativ fikrlashni rivojlantirish masalasi o'quv rejaları, amaliy mashg'ulotlar, pedagogik amaliyot, mustaqil ta'lim va ilmiy-ijodiy faoliyat bilan uzviy bog'liq holda qaralmoqda. Ayniqsa, muammoli ta'lim, loyiha asosida o'qitish, keys-topshiriqlar, refleksiv tahlil, rolli vaziyatlar, ijodiy yozma ishlar va metodik konstruksiyalash mashqlari talabalarning tafakkurini faollashtirishda samarali vositalar sifatida namoyon bo'ladi. Mazkur maqolada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarning kreativ fikrlashini shakllantirish metodikasining nazariy asoslari, pedagogik shartlari va amaliy imkoniyatlari yoritiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ fikrlashini shakllantirish masalasi pedagogika, psixologiya va metodika fanlarida shaxsning ijodiy salohiyati, kasbiy kompetensiyasi hamda ta'lim jarayonidagi faol pozitsiyasi bilan bog'liq holda o'rganiladi.

J. Guilford va E. Torrance tadqiqotlarida kreativlik divergent fikrlash, yangilik yaratish, muammoni turli yo'llar bilan hal etish qobiliyati sifatida talqin qilinadi.

L. S. Vygotskiy ijodiy faoliyatni tasavvur, tajriba va ijtimoiy muhit bilan bog'lagan holda izohlaydi.

A. N. Leontyev hamda S. L. Rubinshteyn qarashlarida faoliyat, motivatsiya va shaxsiy faollik ijodiy tafakkur rivojining muhim omillari sifatida ko'rsatiladi.

O'zbek pedagog olimlari N. Azizxo'jayeva, R. Mavlonova, U. Mahkamov, M. To'xtaxo'jayeva va O. Musurmonova ishlarida o'qituvchi shaxsining kasbiy tayyorgarligi, pedagogik mahorati, innovatsion yondashuvi va ijodkorlik fazilatlarini ta'lim samaradorligini oshiruvchi asosiy mezonlar sifatida asoslanadi. Shu sababli mavjud adabiyotlar kreativ fikrlashni rivojlantirishda interfaol metodlar, muammoli vaziyatlar, refleksiya va amaliy-metodik topshiriqlarning alohida ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

TADDIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ fikrlashini shakllantirishga yo'naltirilgan metodik jarayonni aniqlash, tahlil qilish va amaliy jihatdan asoslashga xizmat qiluvchi pedagogik yondashuvlardan foydalanildi. Avvalo, nazariy-tahliliy metod asosida kreativ fikrlash, ijodiy kompetensiya, pedagogik mahorat, metodik tayyorgarlik va boshlang'ich ta'limga oid ilmiy qarashlar o'rganildi. Bu jarayonda kreativlikni shaxsiy sifat sifatida emas, balki kasbiy faoliyatda namoyon bo'ladigan metodik imkoniyat, pedagogik qaror qabul qilish madaniyati va o'quv jarayonini yangicha tashkil etish qobiliyati sifatida talqin qilishga e'tibor qaratildi.

Tadqiqotning amaliy qismida kuzatish, suhbat, pedagogik tahlil, ijodiy topshiriqlarni baholash, refleksiv yozuvlar va metodik vaziyatlarni modellashtirish usullaridan foydalanildi. Kuzatish metodi orqali talabalar mashg'ulotlarda muammoli savollarga qanday javob berishi, dars ishlanmasini yaratishda qanchalik mustaqil yondashishi, bir vazifaga turli metodik yechimlar taklif qila olishi va o'z fikrini asoslab bera olish darajasi aniqlandi. Suhbat metodi talabalarning kreativ fikrlash haqidagi tasavvurlarini, o'z kasbiy faoliyatiga munosabatini va ijodiy metodlardan foydalanishga tayyorgarligini aniqlashga xizmat qiladi.

Metodik jarayonda muammoli ta'lim, interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, keys-topshiriqlar, rolli pedagogik vaziyatlar, kichik guruhlarda ijodiy ishlash, dars fragmentlarini loyihalash va refleksiv tahlil asosiy vosita sifatida tanlandi. Talabalarga boshlang'ich sinf darslari uchun noodatiy savollar tuzish, ertak, rasm, o'yin va hayotiy vaziyat asosida topshiriqlar ishlab chiqish, bir mavzuni bir necha metod bilan tushuntirish, o'quvchilarning ijodiy javoblarini baholash mezonlarini ishlab chiqish kabi vazifalar berildi. Bunday topshiriqlar talabaning faqat tayyor metodik namunani takrorlashini emas, balki mustaqil izlanishini, pedagogik vaziyatni tahlil qilishini va yangi didaktik yechim yaratishini talab qiladi.

Shuningdek, refleksiv yondashuv alohida ahamiyat kasb etdi. Har bir ijodiy topshiriqdan so'ng talabalar o'z faoliyatini tahlil qilib, qaysi metod samarali bo'lganini, qanday qiyinchilik yuzaga kelganini va keyingi safar

qanday o'zgartirish kiritish mumkinligini yozma ravishda bayon qildilar. Shu orqali kreativ fikrlash metodik tajriba, o'z-o'zini baholash va kasbiy rivojlanish bilan uzviy bog'liq holda shakllantiriladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ fikrlashini shakllantirish metodikasi samaradorligi bir nechta pedagogik ko'rsatkichlar asosida namoyon bo'lishi aniqlandi. Avvalo, talabalarning dars jarayoniga nisbatan faolligi oshib, ular tayyor metodik qo'llardan foydalanish bilan cheklanmay, mavzuni o'quvchilar uchun qiziqarli, tushunarli va ijodiy tarzda tashkil etishga intila boshlaydilar. Interfaol metodlar, muammoli savollar, keys-topshiriqlar va loyiha elementlari qo'llanilganda talabalar o'z fikrini mustaqil asoslash, bir muammoga bir nechta yechim topish, didaktik materiallarni qayta ishlash va yangi o'quv vaziyatlarini loyihalashga ko'proq moyillik bildiradilar.

Amaliy mashg'ulotlar davomida kreativ topshiriqlarni muntazam qo'llash talabalar tafakkurida moslashuvchanlik, originallik va metodik tashabbuskorlikni kuchaytiradi. Masalan, boshlang'ich sinf ona tili, matematika, tabiatshunoslik yoki o'qish savodxonligi darslari uchun ijodiy topshiriqlar ishlab chiqishda talabalar mavzuni faqat darslik materiali bilan emas, balki hayotiy vaziyat, rasm, ertak, o'yin, savol-javob va kichik loyiha bilan bog'lashga harakat qiladilar. Bu esa ularning pedagogik tasavvuri kengayganini, o'quvchi yoshiga mos metodik yechim tanlash qobiliyati rivojlanganini ko'rsatadi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, kreativ fikrlashni shakllantirishda faqat alohida ijodiy topshiriqlar emas, balki butun mashg'ulot tuzilmasining ijodiy xarakterga ega bo'lishi muhimdir. Talaba o'quv maqsadini belgilash, metod tanlash, dars fragmentini yaratish, o'quvchilarning javoblarini baholash va o'z faoliyatini tahlil qilish jarayonlarida faol ishtirok etganda uning kasbiy fikrlashi ancha chuqurlashadi. Refleksiv topshiriqlar orqali talabalar o'z xatolarini ko'rish, taklif etgan metodining kuchli va zaif tomonlarini aniqlash hamda keyingi faoliyat uchun yangi xulosa chiqarish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Shuningdek, guruhli ijodiy ishlar talabalarda hamkorlikda fikrlash, boshqalarning g'oyasini eshitish, takliflarni taqqoslash va umumiy metodik qarorga kelish malakasini rivojlantiradi. Bu holat bo'lajak o'qituvchi uchun muhim bo'lgan kommunikativ, tashkiliy va innovatsion kompetensiyalarning shakllanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Umuman olganda, metodik jarayon kreativlikni tasodifiy qobiliyat emas, balki maxsus pedagogik sharoitda rivojlantiriladigan kasbiy sifat sifatida shakllantirish mumkinligini ko'rsatadi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ fikrlashini shakllantirish masalasi pedagogik oliy ta'lim jarayonida kasbiy tayyorgarlikning muhim tarkibiy qismi sifatida qaralishi lozim. Chunki boshlang'ich sinf o'qituvchisi kelajakda faqat bilim beruvchi emas, balki o'quvchining bilish faolligini uyg'otuvchi, mustaqil fikr yuritishga yo'naltiruvchi, dars jarayonida ijodiy muhit yaratuvchi shaxs sifatida faoliyat yuritadi. Shu jihatdan talabalarda kreativ fikrlashni shakllantirish ularning metodik madaniyati, pedagogik sezgirligi, kommunikativ mahorati va refleksiv tayyorgarligi bilan uzviy bog'liqdir.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, kreativ fikrlashni rivojlantirish uchun an'anaviy ma'ruza va tayyor bilimni qayta bayon qilishga asoslangan yondashuv yetarli emas. Talaba o'quv jarayonida faol izlanish, muammoli vaziyatni hal qilish, mustaqil qaror qabul qilish va yaratilgan metodik mahsulotni himoya qilish imkoniyatiga ega bo'lgandagina uning ijodiy tafakkuri rivojlanadi. Ayniqsa, boshlang'ich ta'limga oid dars fragmentlarini loyihalash, didaktik o'yinlar yaratish, fanlararo bog'liqlikka asoslangan topshiriqlar ishlab chiqish va o'quvchilarning yosh xususiyatlariga mos ijodiy mashqlar tuzish talabalarning kasbiy fikrlashini amaliy yo'nalishda faollashtiradi.

Kreativ fikrlash metodikasida muhim jihatlardan biri talabaning xato qilishdan qo'rqqanligi, o'z g'oyasini erkin ifodalashi va turli metodik variantlarni sinab ko'rishidir. Agar ta'lim muhiti faqat to'g'ri javobni topishga qaratilsa, talaba ijodiy izlanishdan ko'ra tayyor namunani takrorlashga moyil bo'ladi. Aksincha, ochiq savollar, muqobil yechimlar, erkin munozara va tahliliy baholash talabaning mustaqil fikrlashini kuchaytiradi. Bu jarayonda o'qituvchi yo'naltiruvchi, rag'batlantiruvchi va maslahat beruvchi vazifasini bajaradi.

Shuningdek, kreativ fikrlashni shakllantirish uzluksiz va bosqichma-bosqich tashkil etilishi kerak. Dastlab talabalarda ijodiy topshiriqlarni tushunish, keyingi bosqichda ularni bajarish, undan so'ng esa mustaqil metodik mahsulot yaratish ko'nikmalari rivojlantiriladi. Refleksiv yondashuv esa ushbu jarayonni chuqurlashtirib, talabaning o'z faoliyatiga tanqidiy va konstruktiv munosabatda bo'lishiga yordam beradi. Natijada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisi darsni standart shaklda emas, balki o'quvchi shaxsini rivojlantirishga xizmat qiluvchi ijodiy pedagogik jarayon sifatida tashkil etishga tayyorlanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ fikrlashini shakllantirish metodikasi zamonaviy pedagogik ta'limning muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib, u talabalarning kasbiy tayyorgarligini nazariy bilim, amaliy ko'nikma va ijodiy yondashuv uyg'unligida rivojlantirishga xizmat qiladi. Boshlang'ich ta'lim o'quvchilarning

bilish jarayonlari, nutqiy faolligi, mantiqiy tafakkuri, tasavvuri va ijtimoiy moslashuvi shakllanadigan dastlabki bosqich bo'lgani uchun ushbu tizimda faoliyat yuritadigan o'qituvchidan yuqori darajadagi metodik moslashuvchanlik, ijodkorlik va pedagogik sezgirlik talab etiladi. Shu bois pedagogik oliy ta'lim muassasalarida talabalarning kreativ fikrlashini rivojlantirish alohida mashg'ulot yoki ayrim topshiriqlar doirasida emas, balki butun o'quv-metodik jarayonning uzviy tarkibiy qismi sifatida tashkil etilishi zarur.

Tadqiqot mazmuni shuni ko'rsatadiki, kreativ fikrlashni shakllantirishda muammoli ta'lim, interfaol metodlar, loyiha texnologiyasi, keys-topshiriqlar, rolli pedagogik vaziyatlar, refleksiv yozuvlar va ijodiy-amaliy mashqlar muhim o'rin tutadi. Bunday metodlar talabalarning tayyor bilimni takrorlashdan ko'ra mustaqil izlanish, pedagogik vaziyatni tahlil qilish, o'quvchi yoshiga mos topshiriqlar yaratish va bir masalaga turli metodik yechimlar taklif etish qobiliyatini kuchaytiradi. Ayniqsa, dars fragmentlarini loyihalash, didaktik o'yinlar ishlab chiqish, fanlararo integratsiyaga asoslangan topshiriqlar tuzish va ijodiy baholash mezonlarini ishlab chiqish bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tafakkurini chuqurlashtiradi.

Kreativ fikrlashni rivojlantirish samaradorligi ta'lim muhitining ochiqligi, o'qituvchining yo'naltiruvchi pozitsiyasi, talabaning shaxsiy faolligi va refleksiv tahlilga tayyorligi bilan bevosita bog'liq. Agar talaba o'z g'oyasini erkin ifodalash, xatodan saboq chiqarish, yangi metodik yondashuvlarni sinab ko'rish va o'z faoliyatini baholash imkoniyatiga ega bo'lsa, uning ijodiy kompetensiyasi bosqichma-bosqich rivojlanadi. Demak, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ fikrlashini shakllantirish boshlang'ich ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarda mustaqil va ijodiy tafakkurni rivojlantirish hamda pedagogik jarayonni innovatsion mazmun bilan boyitishning muhim sharti hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Guilford, J. P. (1950). Creativity. *American Psychologist*, 5(9), 444-454.
2. Torrance, E. P. (1974). *Torrance Tests of Creative Thinking: Norms-technical manual*. Scholastic Testing Service.
3. Vygotsky, L. S. (2004). Imagination and creativity in childhood. *Journal of Russian and East European Psychology*, 42(1), 7-97.
4. Leontyev, A. N. (1978). *Activity, consciousness, and personality*. Prentice-Hall.
5. Rubinshteyn, S. L. (2002). *Osnovy obshchey psikhologii*. Piter.
6. Azizxo'jayeva, N. N. (2006). *Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat*. O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg'armasi nashriyoti.
7. Mavlonova, R. A., To'rayeva, O. T., & Xoliqberdiyev, K. M. (2013). *Pedagogika*. O'qituvchi.
8. To'xtaxo'jayeva, M. X. (2010). *Pedagogika nazariyasi va tarixi*. Iqtisod-moliya.
9. Musurmonova, O. (2019). *Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat*. Innovatsiya-Ziyo.
10. Mahkamov, U. I. (2008). *Pedagogik mahorat asoslari*. Fan.
11. Xoliqov, A. A. (2011). *Pedagogik mahorat*. Iqtisod-moliya.
12. Ishmuhamedov, R. J., Yuldashev, M. A., & Abduqodirov, A. A. (2008). *Ta'limda innovatsion texnologiyalar*. Iste'dod.
13. Begimqulov, U. Sh. (2012). *Pedagogik ta'limda zamonaviy axborot texnologiyalari*. Fan.
14. Dewey, J. (1938). *Experience and education*. Macmillan.
15. Runco, M. A. (2014). *Creativity: Theories and themes: Research, development, and practice*. Academic Press.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(4)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.